

**EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló
biztonsági elemzés
(kivonat a lakossági tájékoztatóhoz)**

Dencs László

Dencs László
Felelős műszaki
vezető

Felelős készítő	Nagy-Pétery Tibor Profes Kft.	<i>[Signature]</i>
Ellenőrizte	Gönczi László HSE senior szakértő	<i>[Signature]</i>
Minőségirányítás	Fülekiné Varga Ildikó Minőségirányítási vezető	<i>[Signature]</i>

MÓDOSÍTÁSOK JEGYZÉKE				
Sorszám	Módosítás leírása	Módosítás dátuma	Módosítást átvezette	Jóváhagyó
1.	Első jóváhagyott kiadás	2011. 08. 01.	Nagy-Pétery Tibor	Dencs László

TARTALOMJEGYZÉK

1. A veszélyes ipari üzemre vonatkozó információk.....	3
2. A veszélyes tevékenységekkel és veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseteket érintő információk	4
2.1 A veszélyes ipari üzem tevékenységei, esetleges súlyos baleset szempontjából érintett veszélyes anyagok fajtája és aktuális mennyisége.....	4
2.2 A veszélyes anyagok tulajdonságai, az esetleges súlyos balesetek során kialakuló egészség-, környezetkárosító hatásai	8
2.3 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kialakulása, esetleges károsító következmények bemutatása.....	8
2.4 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek egyéni halálozási kockázatának bemutatása.....	12
2.5 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek társadalmi kockázatának bemutatása .	14
2.6 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek környezeti kockázatának bemutatása .	18
3. A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről.....	18
3.1 Vészhelyzeti irányítás	18
3.2 Veszélyhelyzeti riasztás	21
3.3 Kimenekítés.....	22
3.4 Elsősegélynyújtás	23
3.5 Általános magatartási szabályok tűz és/vagy robbanás esetén.....	23
3.6 Általános magatartási szabályok veszélyes anyag tűz és/vagy robbanás nélküli kikerülése esetén.....	23
3.7 Súlyos balesetek elleni védekezésbe bevonható üzemi eszközök	24

1. A veszélyes ipari üzemre vonatkozó információk

Az E.ON Földgáz Storage Földgáztároló Zrt. (EFS Zrt.) az általa végzett tevékenységek biztonságát, a súlyos balesetek megelőzését és hatásaik elleni védelmet az eredményes működés egyik alapfeltételének tekinti. Ennek érdekében betartja a vonatkozó hazai jogszabályokat, a tevékenységére vonatkozó egyéb szabályokat és előírásokat, továbbá nemzetközi normákat kielégítő integrált irányítási rendszert működtet (ISO 9001:2008, OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2004).

Az E.ON Földgáz Storage Zrt. Pusztadericsi Földalatti Gáztárolója a tárolt földgáz mennyisége alapján felső küszöbértékű veszélyes üzemnek minősül, ezért elkészítette – a 18/2006. (I. 26.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelő – biztonsági jelentést. Az üzem a biztonsági jelentésében megfelelő körültekintéssel és alaposítással értékelt, majd dokumentálta a súlyos balesetek megelőzésével és hatásai elleni védekezéssel kapcsolatos tevékenységét, ezáltal is garantálva a munkahelyi egészségvédelem és biztonság fejlesztését, a környezetvédelmi teljesítmény folyamatos növekedését, csökkentve mindezek által az emberre (munkavállalók, illetve a környezetben élők és tartózkodók), valamint a természetes és épített környezetre gyakorolt hatásokat.

Jelen dokumentum a 18/2006. (I. 26.) Korm. rendelet szerint előírt kivonat, amely lakossági tájékoztatás céljából, tartalmát tekintve a Korm. rendelet 8. sz. melléklete alapján készült.

Társaság teljes cégneve:	E.ON Földgáz Storage Földgáztároló Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Székhely:	1051 Budapest, Széchenyi István tér 7-8.
Érintett telephely:	EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló Pusztaderics, hrsz. 0134/6, Tófej, hrsz. 0129
Tájékoztatásért felelős személy neve, beosztása és elérhetősége:	Dencs László tárolóvezető, felelős műszaki vezető Tel: +36 (92) 375-134

Puszaederics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

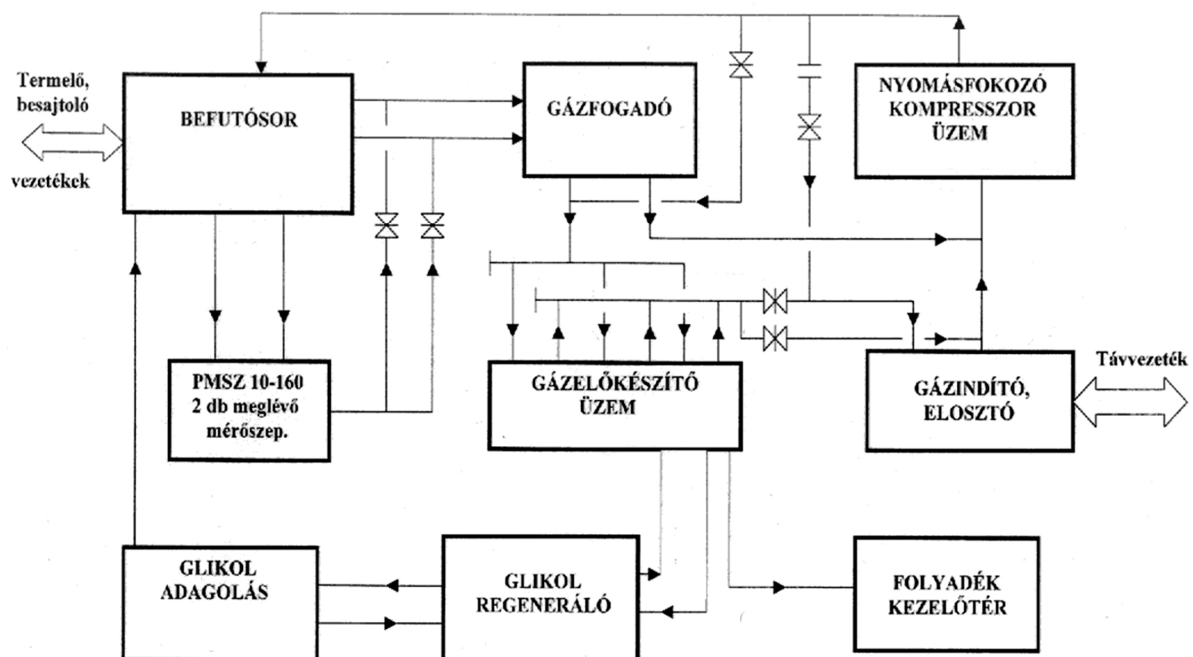
2. A veszélyes tevékenységekkel és veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseteket érintő információk

Az E.ON Földgáz Storage Zrt. négy földalatti földgáztároló telephelyet (Hajdúszoboszló, Kardoskút, Puszaederics és Zsana) üzemeltet Magyarországon. Az EFS Puszaedericsi Földalatti Gáztárolója a többi földalatti földgáztárolóhoz hasonlóan a földgázellátás biztonsága és a szezonálisan ingadozó igények kielégítése céljából az importból beérkező, valamint a nyári hónapokban a hazai termelésben fölöslegként mutatkozó földgáz földalatti tárolóba történő besajtolását, majd kitermelését és előkészítés után az országos távvezetéki rendszerbe történő betáplálását látja el.

2.1 A veszélyes ipari üzem tevékenységei, esetleges súlyos baleset szempontjából érintett veszélyes anyagok fajtája és aktuális mennyisége

A Puszaedericsi Földalatti Gáztároló a betárolási időszakban az országos távvezetéki rendszer csőhálózatán érkező földgáz – 5 db nagyteljesítményű gázkompresszorral, 24 darab gázkúton keresztül – besajtolását végzi egy természetes földtani tároló rétegbe. A kitérési időszakban a besajtolt gáznak – ugyanazon kutakon keresztül – kitermelése, előkészítése és országos távvezetéki rendszer hálózatába juttatása történik.

Az üzem fő technológiai folyamatait az alábbi ábra szemlélteti.

Puszaederics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

A Puszaedericsi Földalatti Gáztárolóban jelenlévő veszélyes anyagok fajtáját és aktuális mennyiségét a következő oldalon található táblázat ismerteti.

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

Súlyos baleset szempontjából érintett veszélyes anyagok fajtája és aktuális mennyisége:

1. sz. táblázat

Hely	Megnevezés	CAS	Vesz. jel	R-mondat	Veszélyes anyag osztály	Mennyiség		Küszöbérték		Összesítés	
						Készlet (kg)*	Készlet (t)	Alsó (t)	Felső (t)	Alsó küszöb (-)	Felső küszöb (-)
AKOMP	Földgáz	74-82-8	F+	12	Nevesített	5638	5,6	50	200	0.112	0.028
AKOMP	Motorolaj				(-)	4000	4,0	(-)	(-)	NINCS	NINCS
BKOMP	Földgáz	74-82-8	F+	12	Nevesített	6413	6,4	50	200	0.128	0.032
BKOMP	Motorolaj				(-)	5500	5,5	(-)	(-)	NINCS	NINCS
GFO	Földgáz	74-82-8	F+	12	Nevesített	2738	2,7	50	200	0.054	0.014
GEK	Földgáz	74-82-8	F+	12	Nevesített	4235	4,2	50	200	0.084	0.021
GEK	Etilén-glikol	107-21-1	Xn	22	(-)	1500	1,5	(-)	(-)	NINCS	NINCS
GLR	Etilén-glikol	107-21-1	Xn	22	(-)	2000	2,0	(-)	(-)	NINCS	NINCS
T-900	Etilén-glikol	107-21-1	Xn	22	(-)	9100	9,1	(-)	(-)	NINCS	NINCS
T-901	Etilén-glikol	107-21-1	Xn	22	(-)	28500	28,5	(-)	(-)	NINCS	NINCS
T-902	Etilén-glikol	107-21-1	Xn	22	(-)	37600	37,6	(-)	(-)	NINCS	NINCS
TP-1	Motorolaj				(-)	20000	20,0	(-)	(-)	NINCS	NINCS

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

TP-1	CH kondenzátum				(-)	92700	92,7	(-)	(-)	NINCS	NINCS
S-010	CH kondenzátum				(-)	11700	11,70	(-)	(-)	NINCS	NINCS
B-011	Hulladék olaj				(-)	15000	15,0	(-)	(-)	NINCS	NINCS
HOT	Motorolaj				(-)	9000	9,0	(-)	(-)	NINCS	NINCS
FGT tároló	Földgáz	74-82-8	F+	12	Nevesített	858 600 000	858 600	50	200	17 172	4 293

2.2 A veszélyes anyagok tulajdonságai, az esetleges súlyos balesetek során kialakuló egészség-, környezetkárosító hatásai

A súlyos baleset szempontjából érintett veszélyes anyagnak az előzőekben ismertetett anyagok közül a földgáz minősül, amelynek tulajdonságai:

- összetétele: 97 % metán
- megjelenési formája: színtelen, szagtalan, a levegőnél könnyebb gáz
- lehetséges veszélyek:
  - rendkívül gyúlékony,
  - levegővel robbanóképes elegyet alkot
  - a szemet és a bőrt ingerli

2.3 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kialakulása, esetleges károsító következmények bemutatása

Az EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló a Biztonsági jelentés elkészítése során elvégezte az üzem területén folytatott tevékenységek kockázatelemzését. Ezen elemzés keretében meghatározta a súlyos balesetek bekövetkezéséhez vezető eseménysorozatokat, ezek következményeit, valamint hatásterületüket.

Legsúlyosabb eseményeknek azok tekinthetők, ahol a technológiai rendszer valamely készülékének sérülése során a teljes anyagtartalom pillanatszerűen kiszabadulhat. A készüléksérülés esetén a kiáramló földgáz meggyulladhat és a törés helyén jet-tűz alakulhat ki. Abban az esetben, ha a földgáz a készülékek sérülése esetén nem gyullad meg azonnal, a kiáramló földgáz robbanóképes elegyet alkothat, amely megfelelő koncentrációértékek esetén berobbanhat. Az esetlegesen bekövetkező súlyos baleseti események sajátossága, hogy a kiszabaduló földgáz a technológia biztonsági megoldásaiból adódóan gyors (8-10 s) zárási (kiszakasolási) lehetőségekkel rendelkezik, meggátolva ezáltal a reakcióképes földgáz-mennyiség utánpótlását. Ezért a gáztároló területén bekövetkező esemény nagyon gyors lefolyásával kell számolni.

A gáztároló termelő és visszasajtoló kútjainak esetében bekövetkező baleseti esemény hatására (gyújtóforrás jelenlétében) gőztűz, jet-tűz vagy tócsatűz alakulhat ki. Amennyiben nincs gyújtóforrás, gőzfelhő alakulhat ki, amely a meteorológiai viszonyoktól függően terjed a térben. Az esetleges folyadékfrakció a terjedés során kiesőzódhat, környezeti károsodást okozva.

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

Az elemzés során meghatározott baleseti eseménysorok következményeinek kiértékelését követően a legsúlyosabb baleseti eseménysoroknak az alábbiak tekintendők:

(1) EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló, „B” jelű kompresszor üzemében katasztrofális meghibásodást okoz a berendezés nyomófej csövének teljes keresztmetszetű törése. A legsúlyosabb esemény hatására a teljes üzemegységben lévő földgáz mennyiség kiszabadulhat, valamint az üzem más részeiben lévő földgáz is visszaáramolhat a kompresszorüzemi kilépési ponthoz.

A sérülési átmérő 400 mm. A kiáramló gáz a levegővel 123759 kg robbanóképes keveréket képez, ebből a földgáz tömege 7275 kg.

Kiáramlott gáz robbanása

- A robbanás során az épületkárokat okozó romboló $2,1 \times 10^4$ Pa nyomás érték 84 m sugarú körön belül várható.
- A $1,4 \times 10^4$ Pa zóna 110 m átmérőjű. A zónán belül részleges épületkárok várhatóak.
- **A 3000 Pa nyomás zóna átmérője 319 m. A zónán belül sérülést okozó üveggépek várhatóak.**

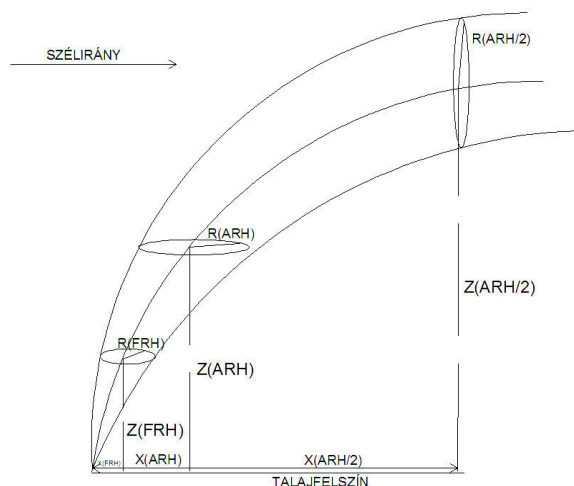
Azonnali gyulladás (jet-tűz)

- A maximális láng hosszúság 326 m, becsült láng-átmérő 88 m.
- A letális 35 kW/m^2 zóna nem alakul ki.
- **A másodfokú égési sérülések kiváltására képes 10 kW/m^2 zóna átmérője 266 m.**
- Az elsőfokú égési sérülések kiváltására képes $3,5 \text{ kW/m}^2$ zóna átmérője 546 m.

Késleltetett gyulladás

A következmény analízis eredmény alapján a következő megállapításokat tehetjük vertikális kiáramlás esetén:

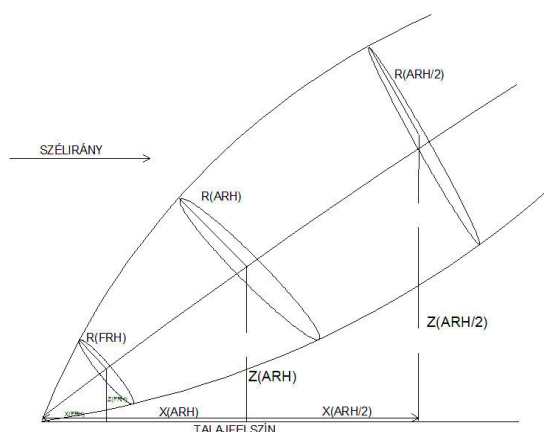
Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

	FRH (felső robbanási határ)	ARH (alsó robbanási határ)	ARH/2 (alsó robbanási határ)
X (m)	1,272	14,04	37,3
Z (m)	60,98	129,47	161
R (m)	24,34	73,6	122,75

- A csóva felszíni vetülete FRH (15 v/v %) koncentrációs értéknél 1,3 m.
- A csóva felszíni vetülete ARH (5 v/v %) koncentrációs értéknél 14 m.
- A csóva felszíni vetülete az ARH/2 (2,5 v/v %) koncentrációs értéknél 37 m.

Horizontális (talajfelszínnel párhuzamos) kiáramlás esetén az alábbi megállapítások tehetők:

	FRH (felső robbanási határ)	ARH (alsó robbanási határ)	ARH/2 (alsó robbanási határ)
X (m)	21,191	125,76	414,5
Z (m)	9,75	31,2	57,84
R (m)	32,3	103,14	177,06

- A csóva felszíni vetülete FRH (15 v/v %) koncentrációs értéknél 21 m.
- A csóva felszíni vetülete ARH (5 v/v %) koncentrációs értéknél 126 m.
- **A csóva felszíni vetülete az ARH/2 (2,5 v/v %) koncentrációs értéknél 415 m.**

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

(2) Az EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló GT/GB kutak esetén kút felújítás során, a kitérőgátló katasztrófális hibája esetén kialakuló gázkitörés. Ebben az esetben a gáz kiáramlását a sérült szerelvény maximális átmérője 4, 1/2” (kb 115 mm) határozza meg.

A kiáramló gáz a levegővel 14826 kg robbanóképes keveréket képez, ebből a földgáz tömege 826 kg.

Kiáramlott gáz robbanása

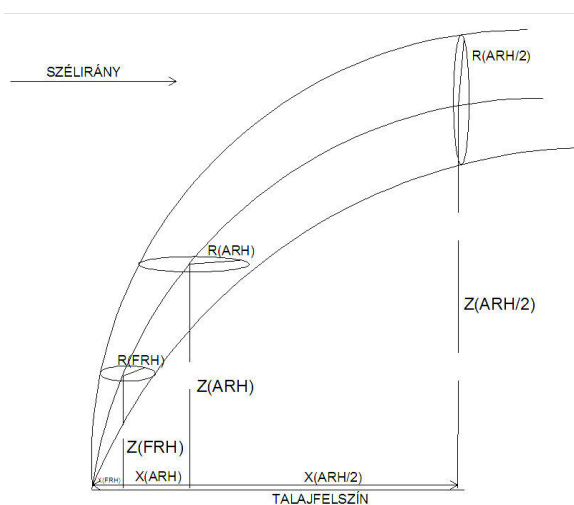
- A robbanás során az épületkárokat okozó romboló $2,1 \times 10^4$ Pa nyomás érték 40 m sugarú körön belül várható.
- A $1,4 \times 10^4$ Pa zóna 53 m átmérőjű. A zónán belül részleges épületkárok várhatóak.
- **A 3000 Pa nyomás zóna átmérője 155 m. A zónán belül sérülést okozó üveggárok várhatóak.**

Azonnali gyulladás (jet-tűz)

- A maximális láng magasság 157 m, becsült láng-átmérő 30 m.
- A letális 40 kW/m^2 zóna nem alakul ki.
- **Másodfokú égési sérülések kiváltására képes 10 kW/m^2 zóna átmérője 138,6 m.**
- Az elsőfokú égési sérülések kiváltására képes $3,5 \text{ kW/m}^2$ zóna átmérője 274,1 m.

Késleltetett gyulladás

A kútmunkálatok során szétszerelt termelőcső esetén a kiáramlás csak vertikális lehet.

	FRH (felső robbanási határ)	ARH (alsó robbanási határ)	ARH/2 (alsó robbanási határ)
X (m)	0,35	4,99	14,4
Z (m)	27,4	70,1	93
R (m)	10,5	32,73	59,47

Puszaederics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

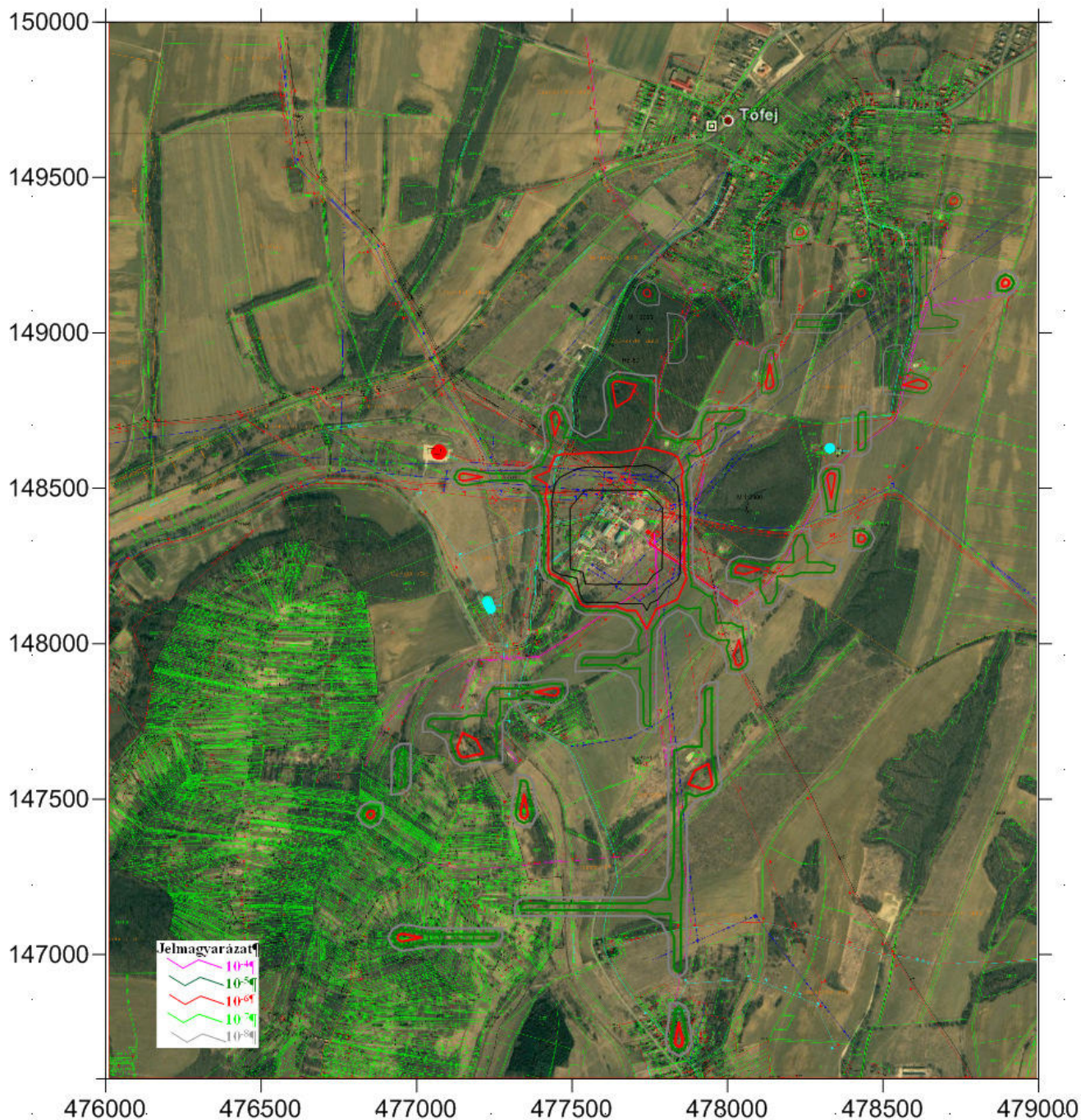
- A csóva felszíni vetülete FRH (15 v/v %) koncentrációs értéknél 0,35 m.
- A csóva felszíni vetülete ARH (5 v/v %) koncentrációs értéknél 5 m.
- **A csóva felszíni vetülete az ARH/2 (2,5 v/v %) koncentrációs értéknél 14,4 m.**

2.4 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek egyéni halálozási kockázatának bemutatása

A veszélyességi övezetben élő lakosság veszélyeztettségének megítélése az egyéni kockázatok mértékétől függ. A 18/2006. (I. 26.) Kormányrendelet alapján feltétel nélkül elfogadható szintű veszélyeztetettséget jelent, ha a veszélyes üzem környezetében található lakóterület olyan övezetben fekszik, ahol veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset következtében történő halálozás egyéni kockázata nem éri el a 10^{-6} esemény/év értéket.

Az EFS Puszaedericsi Földalatti Gáztároló biztonsági elemzése során az eseménysorokként kifejezett egyéni kockázatokból meghatározott összesített egyéni kockázatot a következő oldalon található térkép szemlélteti.

**Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági
tájékoztatóhoz**

Felszíni és felszín alatti technológiák összesített egyéni kockázati térképe halálózásra

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

A térképet elemezve megállapítható, hogy lakóövezetben nem alakul ki 10^{-6} vagy azt meghaladó - halálozásra vonatkozó - kockázati szint. Ennek eredményeként az EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló (kapcsolódó földalatti létesítményeivel) tevékenységre vonatkozó egyéni kockázat feltétel nélkül elfogadható.

2.5 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek társadalmi kockázatának bemutatása

A társadalmi kockázatot a 18/2006 (I. 26) Korm. rendelet alapján határoztuk meg a SAVE II program segítségével. Az eredményt F-N görbe segítségével jelenítettük meg. A társadalmi kockázat megállapításakor az egyéni kockázat számítása során bemutatott, azzal azonos modell teret alkalmaztunk.

A vizsgált területen tömegvonzásra képes létesítmények nincsenek ezért a figyelembevett populáció azonos a kijelölt területen élő lakossággal.

Az F-N görbe X-tengelye a halálozások számát (N) jelöli. A halálozások számát logaritmusos skálán jelenítjük meg úgy, hogy a legkisebb érték 1 legyen. Az F-N görbe Y-tengelye az N vagy annál több ember halálával járó balesetek összegzett gyakoriságát jelenti. Az értéket szintén logaritmusos skálán jelenítjük meg, a legkisebb megjelenített érték 10^{-9} 1/év.

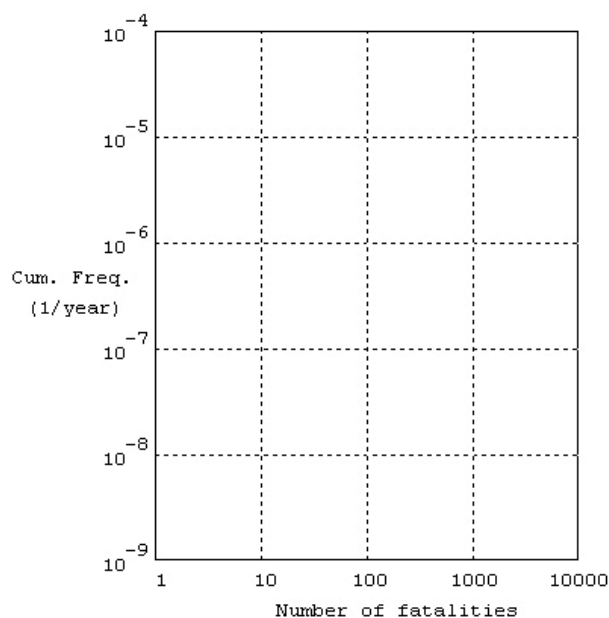
A társadalmi kockázat feltétel nélkül elfogadható, ha $F < (10^{-5} \times N^{-2})$ 1/év, ahol $N \geq 1$. A társadalmi kockázat feltétellel fogadható el, ha minden $F < (10^{-3} \times N^{-2})$ 1/év, és $F > (10^{-5} \times N^{-2})$ 1/év tartomány közé esik, ahol $N \geq 1$. Ebben az esetben a tevékenység kockázatának csökkentése érdekében a hatóság kötelezi az üzemeltetőt, hogy gondoskodjon olyan üzemen belüli megelőző biztonsági intézkedésekről (riasztás, egyéni védelem, elzárkózás stb.), amelyek a kockázat szintjét csökkentik.

Nem elfogadható szintű a veszélyeztetettség, ha $F > (10^{-3} \times N^{-2})$ 1/év, ahol $N \geq 1$. Ebben az esetben, ha a kockázat más eszközökkel nem csökkenthető, a hatóság kötelezi az üzemeltetőt a tevékenység korlátozására vagy megszüntetésére.

Az alábbi diagramon bemutatjuk a számítás eredményeül kapott összesített F-N görbét.

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

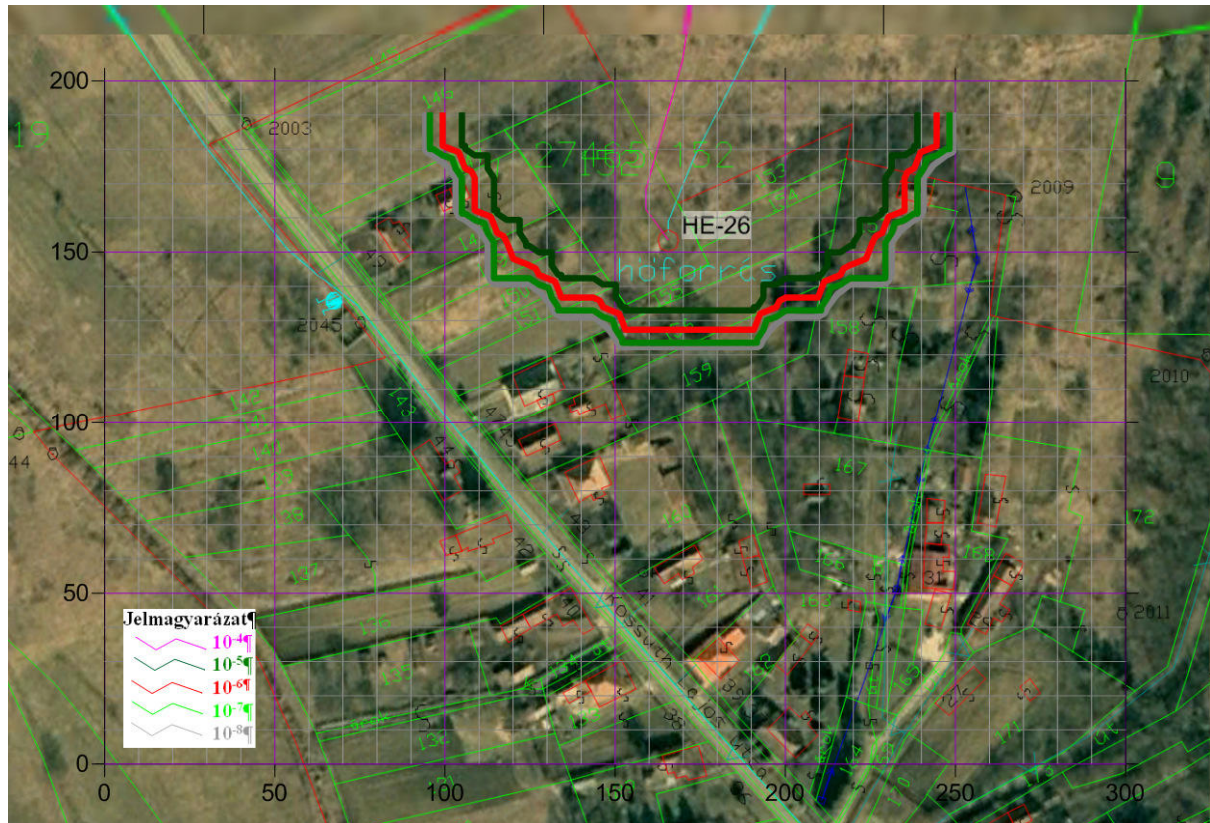

Összesített F-N görbe, a vizsgált tevékenység társadalmi kockázata

A diagramon nincs megjelenített érték, azaz az EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztárolójában végzett tevékenységből származó halálozási kockázat nem haladja meg a 10^{-9} értéket.

A társadalmi kockázat pontos meghatározása szempontjából kritikus helyen lévő HE-26 kút esetében a fenti vizsgálatot kiegészíteni láttuk szükségesnek. A Pusztaderics belterületében lévő kúthoz viszonylag közel vannak lakó épületek ezért itt az eredetileg 100 m×100 m cella sűrűséget 10 m ×10 m-re sűrítettük. Az új modellezési térbe újra felvettük a területen releváns KM_01 és K_01 valamint K-02 scenáriókat

**Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági
tájékoztatóhoz**

Halálózás egyéni kockázata HE-26 kút környezetében Pusztaderics belterületén

A következő oldalon bemutatjuk a számításhoz alkalmazott populációs mátrixot.

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

C:\SAVE5\HE26.POP

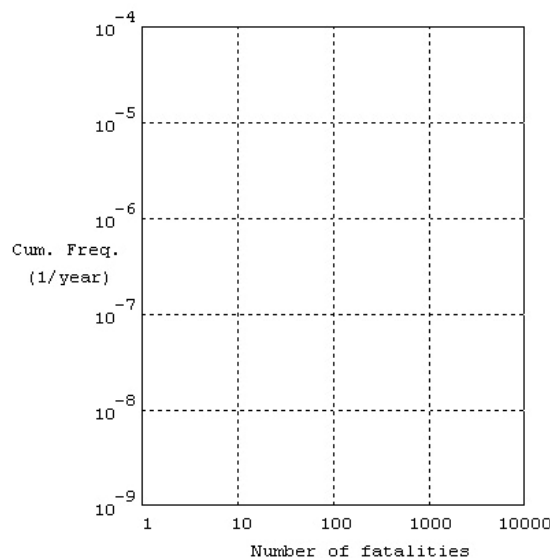
File

Grid 10 m S-N 20 x 30 W-E

Pop	Number of people															Ignition sources														
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
15	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	2	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	0	0	6	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Társadalmi kockázat HE-26 kút környezetében történő pontosabb meghatározásához alkalmazott populációs mátrix

Az alábbi diagramon bemutatjuk a számítás eredményeül kapott F-N görbét.

F-N diagram: a HE-26 kút környezetében jelentkező társadalmi kockázat látható

A diagramon nincs megjeleníthető társadalmi kockázat. A lakosság halálozásának valószínűsége a HE-26 kút környezetében sem haladja meg a megjelenítendő küszöbértéket. Ennek alapján megállapítható, hogy az EFS Puszaedericsi Földalatti Gáztárolóra meghatározott társadalmi kockázat feltétel nélkül elfogadható.

2.6 A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek környezeti kockázatának bemutatása

Az EFS Puszaedericsi Földalatti Gáztároló telepi tevékenysége során nem került azonosításra olyan eseménysor, amely során toxikus anyagok kikerülésére lehetne számítani. A kutak kitorésekor a kiáramló gázzal együtt a tárolórétegben lévő folyadék egy része is a felszínre kerül. A kikerülő folyadék víz és könnyű szénhidrogének keveréke. Egy esetleges kútkitorés kapcsán a kitorés közvetlen környezetében a talaj és a talajvíz elszennyeződése várható. A szennyeződés várható mértéke csekély.

3. A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről

---

Az E.ON Földgáz Storage Zrt. megfelelő felkészültséggel és tapasztalattal rendelkező szakemberek bevonásával, előzetesen elvégzett veszélyazonosítás és kockázatelemzés alapján alakította ki a biztonsági irányítás normáit. A súlyos baleset következményeinek csökkentése érdekében a biztonsági jelentés mellékletként elkészítette a belső védelmi tervét. A terv az üzem területén rendelkezésre álló infrastruktúra és felszerelés figyelembevételével határozza meg a szükséges szervezetet, intézkedéseket, felszereléseket és eszközöket.

Az üzem területén bekövetkező és nem a súlyos ipari baleseti kategóriában tartozó események tekintetében szükséges eljárásokat, személyi és technikai háttérrel a vonatkozó jogszabályok alapján elkészített egyéb okmányok (Üzemi kárelhárítási terv, Munkavédelmi szabályzat, Tűzvédelmi szabályzat stb.) tartalmazzák.

A kútkörzetekben bekövetkező esetleges katasztrófahelyzetek, súlyos ipari balesetek kezelésére, elhárítására az E.ON Földgáz Storage Zrt. a MOL Nyrt. ilyen esetekre specializált katasztrófa-elhárítási szervezetével áll szerződésben.

3.1 Vészhelyzeti irányítás

A súlyos ipari baleseti megelőző tevékenység irányítási, szervezési és ellenőrzési feladatait a társaság HSEQ szervezete és az EFS Puszaedericsi Földalatti Gáztároló vezetése együttműködve végzi. Ezen tevékenység kiterjed a tervezési, engedélyezési és

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

használatbavételi eljárásokban a biztonsági irányítás normáinak képviselőjére, az időszakos ellenőrzések (szemlék) megvalósítására, továbbá a biztonság irányítási rendszerben érintett munkavállalók oktatására, vizsgáztatására.

Súlyos balesetek bekövetkezése esetén vészhelyzeti irányítási törzs koordinálja a társaság dolgozóinak, a mentés során igénybe vehető eszközeinek a mentésben és a kárelhárításban való részvételét, valamint kapcsolatot tart az érintett külső szervezetekkel is. Tagjai saját szakterületükön szerzett tapasztalataik alapján tevékenykednek a vészhelyzet mérséklése érdekében.

A vészhelyzeti irányító törzs Budapesten tartózkodó szakemberekből és az EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló vezetőjéből áll. A törzs tagjai továbbá:

- HSEQ vezető
- HSE Senior Expert
- EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló vezető/felelős műszaki vezető, illetve helyettese.

A vészhelyzet bekövetkezéséről a tárolóvezető (felelős műszaki vezető), illetve a műszaki készenlét értesíti a vészhelyzeti vezetőt. A budapesti vezetés a vészhelyzet esetén az alábbi feladatokat látja el:

- A kapott információk alapján meghatározzák a vészhelyzeti irányító törzsben részt vevők feladatait.
- A médiával való kapcsolattartás érdekében a vészhelyzeti irányító törzs vezetője kapcsolattartó személyt jelöl ki. A kijelölt személyen kívül más nem adhat információt a vészhelyzettel kapcsolatban a médiák képviselőinek.
- Kapcsolatot tartanak az anyacéggel.
- Döntenek a szükséges (belső és külső) szakemberek bevonásáról.
- Gondoskodnak az érintett hatóságok értesítéséről, a velük történő kapcsolattartásról, illetve a szükséges jelentések elkészítéséről.
- Gondoskodnak az utómunkálatok, kivizsgálások lefolytatásáról, az ehhez szükséges megfelelő szakemberek bevonásáról.
- Segítik, támogatják a felelős műszaki vezető munkáját, biztosítják a munkájához szükséges forrásokat.

A tárolóvezető (felelős műszaki vezető) vagy helyettese (felelős műszaki vezető helyettes) minden esetben értesül a bekövetkezett eseményekről. Folyamatosan kapcsolatot tart a műszakfelelőssel, illetve a termelőmesterekkel.

Amennyiben az esemény típusa, mértéke azt lehetővé teszi, az adott vészhelyzeti esemény lekezelését a vészhelyzeti irányító törzs folyamatos tájékoztatása mellett saját hatáskörben kezeli. Ebben az esetben vészhelyzeti vezetőként az eseti esemény eszkalálódásának

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

függvényében meghozott döntése alapján egy személyben látja el a törzs funkcionális tevékenységeit vagy folyamatosan vonja be a helyi szakembereket a feladatok lekezelésére.

Tárolóvezető/felelős műszaki vezető vagy helyettesének feladatai vészhelyzet bekövetkezése esetén:

- Értesíti a vészhelyzeti irányító törzset, kapcsolatot tart a budapesti vezetéssel.
- Üzemzavar esetén a technológiai leállástól eltérő üzemvitelt határozhat meg.
- Gondoskodik a szükséges külső erők bevonásáról.
- Gondoskodik az esemény kivizsgálásáig a helyszín lehetőség szerinti eredeti állapotának fenntartásáról.
- Részt vesz az esemény kivizsgálásában, szükség esetén szakértőket von be.
- Gondoskodik a szükséges jelentések, dokumentációk elkészítéséről.

Műszakfelelős feladatai vészhelyzet bekövetkezése esetén:

- Az esemény észlelése után értesíti a termelőmestert. Normál munkaidőn kívül a műszaki készenlétet ellátó személyt.
- Pontosítja az esemény jellegét, mértékét.
- Azonnali beavatkozást igénylő esetben a rendelkezésre álló műszaki, személyi lehetőségeket figyelembe véve intézkedik az üzemzavar elhárítására.
- Intézkedik az egyéb érintett személyek és szakszolgálatok riasztásáról. Jelenti felettese felé az üzemzavart, illetve a meghozott intézkedéseket, illetve folyamatosan eleget tesz jelentési kötelezettségeinek.
- A helyszínről vagy az irányítóból folyamatosan kapcsolatot tart a termelőmesterrel és a felelős műszaki vezetővel vagy helyettesével.
- Értesíti a biztonsági szolgálatot a kiérkező szakszolgálatok bejutásának biztosítása érdekében.

Termelőmester feladata vészhelyzet bekövetkezése esetén:

- A jelzést követően a kárhelyszínre siet, és a kárhelyszín parancsnokaként (a tűzoltóság megérkezéséig) ellátja a kárelhárításban résztvevő személyek irányítását és végrehajtja a vészhelyzeti vezető utasításait.
- Nem-kívánatos esemény bekövetkezése esetén megteszi a szükséges intézkedéseket a hiba gyors elhárítása érdekében (helyzetfelmérés, kiszakaszolás, tűzoltás, anyagkijutás megakadályozása, áramtalanítás, kárfelszámolás stb.).
- Felügyeli a kimenekülést, majd létszámellenőrzést tart.
- Gondoskodik a hiányzók felkutatásáról.
- A rendelkezésére álló információkat továbbítja a felelős műszaki vezetőnek.
- Amennyiben külső beavatkozók bevonása szükséges, számukra minden szükséges információt biztosít (pl.: külsős karbantartók, tűzoltóság stb.).

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

- Gondoskodik az eseménnyel kapcsolatos jelentések és adatszolgáltatások elkészítéséről.
- Intézkedik a meghibásodott gépek, berendezések, technológiai rendszerek javításáról, a keletkezett hulladékok elszállításáról, illetve az elhasznált kármentesítő anyagok és egyéb eszközök pótlásáról, felügyeli a helyreállítást.
- Biztosítja a szükséges belső dokumentumok, helyszínrajzok, biztonsági adatlapok rendelkezésre állását.

A veszélyeztetett területen dolgozók feladata a kialakult veszély észlelése és felismerése, továbbá a közvetlen környezetük és a műszakfelelős értesítése. Beavatkozási feladataik alapvetően a kezdődő vészhelyzetek kifejlődésének megakadályozására, a nemkívánatos események terjedésének esetleges korlátozására irányulnak. Ehhez a munkavállalók ismerik a munkahely védelmét szolgáló berendezéseket, készülékeket, technikai eszközök állandó készenléti helyét, azok használatára, kezelésére vonatkozó előírásokat.

A munkavállalók beavatkozása addig terjedhet, amíg a beavatkozáshoz szükséges speciális védőfelszerelés nélkül a helyzet ezt lehetővé teszi, illetőleg a hivatásos tűzoltóság, egyéb külső szakszolgálat megérkezett a helyszínre és megkezdte a beavatkozást.

A kezelőszemélyzet feladatai vészhelyzet esetén:

- Az esemény észlelését követően értesítik a műszakfelelőst.
- A műszakfelelős, majd a helyszínre érkező termelőmester utasításai alapján elvégzik az elsődleges beavatkozást, kármentesítést.
- Amennyiben a beavatkozás személyi vagy műszaki szempontból halaszthatatlan, és a rendelkezésre álló személyi és egyéb feltételek biztosítottak, a helyszínen tartózkodók az üzemzavar megfékezését megkezdhetik, de a felettesük értesítését ebben az esetben is a lehetőségek szerint leghamarabb meg kell tenni.
- Az információkat továbbadják a műszakfelelősnek, illetve a termelőmesternek.
- Amennyiben utasítást kapnak, elhagyják a veszélyes területet.

Az épületek, veszélyes területek elhagyása a kimenekülési útvonalakon történik, a kijelölt gyülekező pontokra. A munkavállalók mindaddig a gyülekező pontokon tartózkodnak, amíg a vészhelyzeti vezető, illetve a kárhelyszíni parancsnok részéről egyéb utasítást nem kapnak.

3.2 Veszélyhelyzeti riasztás

A tároló területén előforduló esemény bekövetkezésekor az azt észlelő munkavállaló jelzi azt a műszakfelelős felé. A műszakfelelős munkaidő alatt intézkedik az érintett személyek és szervezetek riasztásáról (emberéletert veszélyeztető események esetén az érintett szakszolgálatok [tűzoltóság, mentők stb.] termelőmester, felelős műszaki vezető vagy helyettesének riasztása).

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

A műszakfelelős munkaidőn kívül intézkedik az érintett személyek és szervezetek riasztásáról (emberéletet veszélyeztető események esetén az érintett szakszolgálatok [tűzoltóság, mentők stb.] termelőmester, felelős műszaki vezető vagy helyettesének riasztása).

A telephelyen tartózkodók riasztása a telepített sziréna hangjelzésével történik. A riasztásnál alkalmazandó hang háromszor 20-30 mp-ig tartó hangjelzés 3-5 mp-ig tartó szünetekkel (szaggatott hangjelzés).

A hatóságokat és külső szerveket a kialakult helyzet ismeretében, szükség szerint kell riasztani, értesíteni. Ez a vészhelyzeti vezető döntése alapján telefonon, szükség esetén futár bevonásával valósítható meg. Ha a keletkezett esemény hatása kilép az üzem területéről, haladéktalanul meg kell tenni az értesítést a területileg érintett önkormányzat felé, hogy a beavatkozás, a külső védelmi intézkedések foganatosítása időben megtörténhessen. A lakossági riasztás, tájékoztatás elrendelésére jogosult a község polgármestere, a Polgári Védelmi parancsnok, a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és a veszélyelhárítás vezetője.

A lakossági riasztás és a riasztás feloldása az érintett településeken hangosbemondón keresztül, tájékoztató szöveg beolvasásával történik.

A gázellátást befolyásoló súlyos üzemzavarok esetén annak bejelentésén túl az esemény időbeli alakulásáról, az elhárítás fázisairól, a befejezés várható idejéről tájékoztatást kell adni az FGSZ Földgázszállító Zrt. Rendszerirányítás Diszpécserközpontjának, valamint a jelentési láncokban nevesített személyek/szervezetek részére. A rendszerességet az üzemzavar bejelentésére kötelezett vezető határozza meg.

3.3 Kimenekítés

Az EFS Pusztadericsi Földalatti Gáztároló területén bekövetkezett súlyos baleseti eseményt közvetlenül követő időszakban a megfelelő védelmet az jelenti, ha a dolgozó olyan helyiségben vagy fedezett térrészben tartózkodik, amely lehetővé teszi ezen időszak biztonságos átvészelését.

Az eseményt vagy az arra figyelmeztető sziréna hangjelzésének észlelését követően a nem a súlyos baleset közvetlen környezetében dolgozók, illetve a külső vállalkozók munkavállalói kötelesek a kijelölt gyülekező ponton összegyűlni. A tároló területén, a helyszínen tartózkodó kárhelyszíni parancsnok által megbízott tárolói munkavállaló gondoskodik a külsős munkavállalók biztonságos helyre vezetéséről.

A sérült, bajba jutott munkavállalókat a lehetőségekhez mérten a többi jelenlévőnek segíteni kell a kimenekülésben. A gyülekező pontra való vonulást mindig a széliránnyal ellentétesen vagy arra merőlegesen, a lehető legrövidebb idő alatt kell megtenni. A gyülekező pont elhagyása a vészhelyzeti vezető vagy a kárhelyszíni parancsnok utasítására történhet.

3.4 Elsősegélynyújtás

A telephelyen üzemorvos nincs jelen. Minden műszakban található képzett elsősegélynyújtó. A sérültek ellátása a mentőszolgálat megérkezéséig a bekövetkezett esemény nagyságától, illetve a veszélyeztetés mértékétől függően történhet a helyszínen, a kijelölt elsősegélynyújtó helyen, illetve a gyülekező ponton. Az ellátáshoz szükséges eszközök a kijelölt elsősegélynyújtó helyeken hozzáférhetőek.

3.5 Általános magatartási szabályok tűz és/vagy robbanás esetén

Tűz vagy annak hatására bekövetkező robbanás esetében hősugárzással, hirtelen nyomásnövekedéssel, illetve az égés során keletkező füst esetleges mérgező hatásával szükséges számolni.

- Az észlelést követően riasztják a műszakfelelőst.
- A rendelkezésre álló eszközökkel megkezdik a tűz oltását, elvégzik a szükséges technológiai kiszakaszolásokat.
- Végrehajtják a műszakfelelős, illetve a termelőmester utasításait.
- Az egyéni védőeszközöket (elsősorban légzésvédelmi eszközöket), illetve amennyiben szükséges a kimenekülési út biztosítása céljából kézi tűzoltó eszközöket alkalmazva elhagyják a veszélyes területet.
- Amennyiben valamelyik társuk egyedül nem képes elhagyni a veszélyes területet, védőeszközök és tűzoltó eszközök használata mellett segíteni kell a kimenekülésben.
- A kijelölt gyülekező pontra vonulnak.
- A vészhelyzetről rendelkezésre álló információkat átadják a kikerülő hivatásos beavatkozó szerveknek.

3.6 Általános magatartási szabályok veszélyes anyag tűz és/vagy robbanás nélküli kikerülése esetén

Emberi életet, egészséget illetve környezetet veszélyeztető esemény, mely nem jár tűz és/vagy robbanás keletkezésével. Ezen események bekövetkezésekor indokoltá válhat a veszélyes terület kiürítése mérgezés veszélye miatt. Ilyen esemény bekövetkezésekor:

- Az észlelést követően riasztják a műszakfelelőst.
- Elvégzik a szükséges technológiai kiszakaszolásokat a műszakfelelős, illetve termelőmester utasításai alapján.
- Az egyéni védőeszközöket (elsősorban légzésvédelmi eszközöket) eszközöket alkalmazva elhagyják a veszélyes területet.
- Amennyiben valamelyik társuk egyedül nem képes elhagyni a veszélyes területet, védőeszközök és kárelhárító eszközök használata mellett segíteni kell a kimenekülésben.
- A kijelölt gyülekező pontra vonulnak.

Puszaederics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

- A vészhelyzetről rendelkezésre álló információkat átadják a kikerülő hivatásos beavatkozó szervezeteknek.

Abban az esetben, amennyiben az esemény emberéletet, egészséget nem veszélyeztet a környezeti veszélyeztetés válik az elsődleges veszéllyé. Ilyen esetekben a műszakfelelős értesítésén túlmenően az alábbiakat kell elvégezni:

- Az anyagkijutás megszüntetése. Szükséges kiszakaszolások elvégzése a termelőmester utasításai alapján.
- A kijutott anyag lokalizációja, felitátása.
- Az elhasznált felitató anyagok összegyűjtése, veszélyes hulladékként történő kezelése.

Ilyen esetekben feladatokat, értesítendő személyeket és szervezeteket részletesebben az *Üzemi kárelhárítási terv* tartalmazza.

3.7 Súlyos balesetek elleni védekezésbe bevonható üzemi eszközök

Tűzjelző és gázérzékelő rendszerek

Az EFS Puszaedericsi Földalatti Gáztároló területén intelligens tűzjelző-rendszer került kiépítésre (CLT-4 intelligens tűzjelző rendszer). 19 db telepített Dräger típusú gázveszély érzékelő rendszer működik a kompresszor csarnokokban, továbbá 8 db XP 2000 típusú portábilis kézi egységet használnak alkalomszerűen.

Tűzoltó eszközök és rendszerek

Az üzem területén, a meghatározott pontokon különböző teljesítményű porral és széndioxidral oltó készülékek, valamint tűzoltó homoktárolók kerültek elhelyezésre. Ezen kívül szükség esetén saját tűzivíz hálózat is rendelkezésre áll. A tűzoltó eszközök pontos helyét a tűzriadó terv tartalmazza.

Tűzivíz tároló helyek:

- 1 db 200 m³-es földalatti vízmedence, melyből minimum 100 m³ tűzivíz (100 m³ technológiai célra felhasználható.)
- 1 db 100 m³-es földfeletti tűzivíz tároló tartály

Tűzivíz kivételi helyek:

- 2 db 110-es szívótömlő csatlakozó a földalatti víztározón
- 1 db 110-es szívótömlő csatlakozó a földfeletti tűzivíz tároló tartályon
- 3 db 75-ös földfeletti tűzcsap a 100 m³-es tűzivíz tároló tartályról megtáplálva

Egyéb tűzvédelmi eszközök:

- 7 db 50 kg-os porral oltó készülék

Pusztaderics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

- 48 db 12 kg-os porral oltó készülék
- 10 db 6 kg-os porral oltó készülék
- 10 db 5 kg CO₂ oltó
- 12 db 1/4 m³-es tűzvédelmi homok tároló edény 2-2 db szórólappal

A tűzvédelmi eszközök pontos helyét a térképmelléklet, illetve a Tűzriadó terv tűzoltó készülékek nyilvántartási lapja tartalmazza.

Egyéni védőfelszerelések

Az E.ON Földgáz Storage Zrt. munkavállalói részére rendszeresített védőfelszerelések listáját a *Munkavédelmi Szabályzat* tartalmazza. Tartalék egyéni és csoportos védőfelszerelések:

Védőálarc	2 db
Védőkötény	2 db
Gumikesztyű	2 pár
Hordágy	2 db

A telephely területén a jogszabályban előírt, megfelelő számú elsősegélynyújtó felszerelés biztosított.

Kárelhárítási anyagok és eszközök

A kárelhárításhoz szükséges anyagok és eszközök tárolása a potenciális veszélyforrást jelentő helyszíneken történik. A telephelyen található kárelhárítási anyagokat és eszközöket, valamint azok elhelyezkedését az *Üzemi kárelhárítási terv* tartalmazza.

Híradó rendszerek

A normál időszaki kommunikáció vezetékes és mobil telefonon, futárral, valamint internetes levelezőrendszer segítségével történik.

A kapcsolattartást a tároló és a külvilág között telefon, illetve telefax kapcsolat, a tárolón belül EX-es mobiltelefonok útján biztosított.

Az irányításhoz, a helyzet értékeléséhez és a döntések előkészítéséhez szükséges technikai infrastruktúra

Puszaederics Földalatti Gáztároló – Biztonsági jelentés, kivonat lakossági tájékoztatóhoz

---

Az EFS Puszaedericsi Földalatti Gáztároló területén bekövetkező vészhelyzet esetén az irodaépületben a tárolóvezető irodája a vészhelyzeti irányító központ, ahol az alábbi döntéselőkészítési infrastruktúra áll a rendelkezésre:

- Kommunikációs eszközök, hálózati és mobil telefonvonalak.
- Az üzem papíralapú térképe (vázlata), amely tartalmazza mind a veszélyes üzemet, mind a veszélyességi övezet által érintett más területeket, tűzoltóvíz vételezésére szolgáló helyeket stb.
- Belső védelmi terv, Veszélyelhárítási utasítás, Tűzriadó terv és „Súlyos események bejelentése” című szabályzat egy példánya.
- Bevonható szakértők és közreműködő szakkégek névjegyzéke.